

ת"פ 13118/05/10 - מדינת ישראל נגד ענאן ח'רטביל

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 13118-05-10 מדינת ישראל נ' ח'רטביל
תיק חיצוני:

בפני	כב' השופט ירון מינטקביץ
המאשימה	מדינת ישראל
נגד	
הנאשם	ענאן ח'רטביל ע"י עו"ד וסים דכוור

הכרעת דין

רקע ויריעת המחלוקת

נגד הנאשם הוגש כתב אשום המיחס לו עבירות של קבלת רכב גנוב, אי החזקת תעודות ונהיגה ללא ביטוח חובה[1].

על פי עובדות כתב האשום, ביום 16.5.09 קיבל הנאשם בחברון מכונית שברולט מ"ר 13-554-64, אשר נגנבה קודם לכן (להלן: **המכונית**), והצמיד אליה לוחית רישוי שמספרה 11-843-64. כמו כן נסע במכונית ללא ביטוח חובה וללא רשיון רכב.

הנאשם לא חלק על כך שאכן קיבל המכונית הגנובה. טענתו היתה כי רכש את המכונית מסוחר רכב תוך הנחה כי מדובר בעסקה כשרה. כמו כן לא היתה מחלוקת כי הנאשם לא ביטח המכונית בביטוח חובה וכי לא היה ברשותו רשיון רכב תקף.

ראיות הצדדים

ת/1 ות/2, הודעות בעלי הרכב

מההודעות עולה כי המכונית בה נהג הנאשם נגנבה בדצמבר 2008 וזוהתה על ידי בעליה לאחר תפיסתה ברשות הנאשם.

ת/6, אמרה של הנאשם

השוטר עודד מהטבי לקח את הנאשם אל חדר החקירות, לצורך גביית הודעתו. כאשר הסיר את האזיקים מידי של הנאשם, אמר לו הנאשם כי "**קנה את האוטו במגרש והיתה לו הרגשה שמשהו לא בסדר**" בגלל שרכש אותו ב 65% פחות ממחיר המחירון.

ת/3, הודעת עובד חברת איתוראן

מההודעה עולה, כי המכונית נגנבה ביום 19.12.08 ביהוד. לאחר מכן היתה בדהריה עד ליום 13.5.09. ביום 13.5.09 המכונית הועברה לחברון וביום 16.5.09 בשעה 16:10 נקלט הרכב על כביש 60 (כביש המנהרות) בתנועה לכיוון ירושלים. העד זיהה את המכונית במחסום, שם נעצרה על ידי שוטרים כשהנאשם נוהג בה.

נתונים דומים עולים גם מת/8, פנית קב"ט חברת איתוראן אל משטרת ישראל, המסכמת פעילות החברה והמידע שברשותה ביחס לאיתור המכונית.

ת/4, דו"ח פעולה גילי אדרי

העד הוא שוטר סיור. ביום 16.5.09 בשעה 16:24 עצר את המכונית בה נהג הנאשם, על פי הנחית מפקדיו. על המכונית הורכבו לוחיות רישוי מס' 11-813-64, אך בבדיקה לפי מס' המנוע עלה, כי מדובר ברכב גנוב אשר מספר הרישוי שלו 13-554-64.

העד תחקר את הנאשם, אשר מסר לו כי המכונית היא של חבר שלו (של הנאשם) אשר יש לו מגרש מכוניות בטמרה ומסר לו את הרכב היום. הנאשם מסר כי הגיע מחברון ושהוא בדרכו צפונה.

עוד עלה מהדו"ח, ששוטר אחר תחקר את הנאשם, אשר מסר לו שקיבל את המכונית מאדם בשם חסן שמס' הטלפון הנייד שלו 059-99553176 והיה אמור להפגש בצפון עם אדם בשם חוסן שמספר הטלפון הנייד שלו 052-5521852.

גרסת הנאשם

גרסת הנאשם היא, כי רכש המכונית כדין, מסוחר בשם חוסן מהישוב טמרה. על פי הגרסה, הנאשם רכש מאותו חוסן מכונית מדגם מזדה 3 בעבור 48,000 ש"ח. לאחר יומיים גילה פגמים במכונית ועל כן החזיר אותה לאותו חוסן וביקש כספו בחזרה. חוסן דחה את הנאשם מספר ימים בלך ושוב ואז הציע לו מכונית אחרת, מסוג "שברולט" והדריך אותו להגיע לחברון על מנת לקבלה. בחברון פגש הנאשם אדם אחר, בשם חוסין, אשר מסר לו את המכונית והנאשם שילם סכום נוסף של 18,000 ש"ח. לדברי הנאשם, סך הכל היה אמור לשלם על המכונית כ-90,000 ש"ח, מהם 48,000 ש"ח שולמו נגד המזדה שהוחזרה, 18,000 ש"ח שולמו עם קבלת המכונית ואת היתרה היה אמור לשלם במספר תשלומים של 5,000 ש"ח.

דין והכרעה

עיקר המחלוקת בין הצדדים היא ביחס לעבירה של קבלת רכב גנוב, עבירה על סעיף 413 לחוק העונשין, תשל"ז-1977. וזו לשון הסעיף:

המקבל בעצמו או על-ידי אחר רכב או חלק של רכב ביודעו שהרכב או החלק הושגו בעבירה לפי סימן זה, או הנוטל עליו, בעצמו, על-ידי אחר, או ביחד עם אחר, את השליטה ברכב או בחלק כאמור, דינו - מאסר שבע שנים.

אין מחלוקת כי הנאשם אכן קיבל רכב גנוב. המחלוקת בין הצדדים היא, האם הוכח שהנאשם ידע כי מדובר ברכב גנוב,

או שמא הוטעה על ידי אחר, אשר הונה אותו ומכר לו רכב גנוב.

לאחר שנתתי דעתי לראיות ולטעוני הצדדים, שוכנעתי כי אכן הנאשם ידע כי מדובר ברכב גנוב, או לכל הפחות עצם עיניו ביחס לכך, אך נמנע מלברר הענין. הגעתי למסקנה זו בשתי דרכים שונות:

הדרך הקצרה היא דברי הנאשם עצמו, כפי שתועדו על ידי השוטר עודד מהטבי במזכר שסומן ת/6: הנאשם הודה בפני השוטר כי קנה את המכונית במגרש אך "היתה לו הרגשה שמשאו לא בסדר" כי רכש אותה ב 65% פחות ממחיר המחירון. האמור במזכר לא נסתר בחקירתו הנגדית של השוטר וגם הנאשם לא התייחס לענין בעדותו ולא ביקש לסתור האמור במזכר. אכן, הנאשם לא הוזהר בטרם אמר הדברים, אך מהמזכר עולה כי הנאשם אמר הדברים מיזמתו בעת שנלקח לחדר החקירות, ולא אגב תחקור יזום על ידי השוטר, ועל כן שאלת זכות השתיקה כלל אינה עולה.

הנאשם לא טען, בודאי שלא הוכיח, כי ביצע פעולה כלשהי על מנת להסיר החשד אשר היו לו. ההיפך הוא הנכון. הנאשם העיד, כי לא לקח המכונית לבדיקה במכון רישוי, ואף תמה על עצם הצגת השאלה (ע' 22, ש' 20).

מכאן עולה כי הנאשם עצם עיניו ביחס לאפשרות כי המכונית גנובה ולא עשה דבר להסיר החשד ועל כן מוחזק כמי שידע שמדובר ברכב גנוב.

הדרך השניה לקבוע כי הנאשם היה מודע לכך שהמכונית גנובה, עולה באופן נסיבתי מתוך עובדות המקרה:

"המחשבה הפלילית איננה יכולה להיות מוסקת ברוב המכריע של האישומים הפליליים, אלא מתוך מכלול הנסיבות החיצוניות. הווה אומר, אך מעטים המקרים, בהם עולה המחשבה הפלילית (או אף הכוונה הפלילית המיוחדת, כאשר זו נדרשת) מתוך הצהרה גלויה וברורה של המחשבה, המסתתרת בלבו של הנאשם. אך העדרה של הודעה או אף הודאה גלויה וחד-משמעית בדבר המחשבה, המקנת בלבו של פלוני הנאשם, אין בה, כאמור, כדי לסכל את האפשרות להסיק מסקנות בדבר קיומה של המחשבה, המתלווית לביצועו של המעשה הפלילי, שהוא, בנושא שלפנינו, החזקתו של הסם המסוכן. מערכת נסיבות נתונה יכול ותיצור חזקה שבעובדה, לפיה מי שהחזיק בסם גם ידע על מהות מעשהו (השווה: ע"פ 509/79 הנ"ל, בעמ' 514 מול האות ג). חזקה שבעובדה היא מסקנה, הנובעת, בעיקרה, מניסיון החיים ומניתוח, המעוגן בהגיונם של דברים (ע"פ 15/78), אשר מלמדים על כך, כי מערכת נסיבות פלונית, כפי שהוכחה במשפט וכפשוטה, איננה נוצרת או מתגבשת אלא עקב קיומה של מחשבה פלילית פלונית, המתלווה לנתונים העובדתיים." (ע"פ 611/80, מטוסיאן ואח' נ' מדינת ישראל)

נסיבות המקרה הן:

1. הנאשם נעצר כשהוא נוהג במכונית גנובה.
2. הנאשם טען, כי רכש את המכונית מאדם, אשר כל אשר ידע לומר עליו הוא כי שמו חוסן והוא מהישוב טמרה ואת מס' הטלפון שלו.
3. למרות שלפי הטענה מוכר המכונית הוא ישראלי המתגורר בטמרה והמכונית רשומה בישראל, הנאשם קיבל אותה בחברון, מאדם אשר לא ידע לומר עליו דבר.
4. הנאשם לא הציג כל מסמך ביחס לרכישת הרכב. לדבריו לא ערך חוזה ולא קיבל קבלה כנגד התשלום.
5. הנאשם לא העביר הבעלות במכונית על שמו ומעדותו עולה כי גם לא מיהר לעשות כן.

עמוד 3

6. רשיון הרכב היה על שמו של אדם אחר, אשר אינו הנאשם ואינו מוכר הרכב, אשר לנאשם לא היה כל קשר אליו.

7. הנאשם לא ביטח את המכונית בביטוח חובה.

8. הנאשם טען, כי שילם על המכונית סכום הנופל בהרבה ממחיר המחירון שלה. לפי ת/6 שילם 35% ממחיר המחירון. לפי עדות הנאשם לפני, הוא שילם 90,000 ש"ח למרות שהמחירון עמד על 130,000 או 140,000 ש"ח.

התנהלות זו רחוקה מאוד מלאפיין עסקה כשרה של רכישת רכב מבעליו ומקימה חזקה כי הנאשם ידע, או לכל הפחות חשד, שהמכונית גנובה. משכך, עובר הנטל על הנאשם ליצור ספק בחזקה זו.

גרסת הנאשם מלאה פרכות, סתירות וקשיים. התרשמותי הישירה מעדותו היא, כי העדות מתפתלת ומיתממת והמטרה היחידה שעמדה לנגד עיני הנאשם היא להרחיקו מאשמה. המעט שניתן לומר על עדות זו, הוא שלא ראיתי לתת לה כל משקל. אציין מקצת הקשיים:

הנאשם טען בחקירתו במשטרה כי קיבל את המכונית בנצרת (ת/7, ש' 29). זאת חרף העובדה שגם מדבריו לאחר מכן וגם מבדיקת מערכת איתורן עלה כי המכונית יצאה מחברון אותו הבוקר וכלל לא היתה בנצרת באותו יום או מאז גניבתה.

הנאשם טען כי בתחילה קנה מאותו חוסן מכונית מסוג מזדה 3, ולאחר מספר ימים גילה בה פגמים מהותיים. חרף זאת רכש מאותו אדם מכונית אחרת, בשווי כפול, מבלי לבדוק אותה במכון רישוי.

הנאשם טען כי קנה מכונית בעבור 90,000 ש"ח, ללא כל חוזה כתוב ומבלי לקבל קבלה, כאשר כל ההבנות בינו ובין המוכר הן בעל פה. הנאשם נותר חייב למוכר סכום של עשרות אלפי ש"ח ללא כל בטוחה וקיבל ממנו מכונית, ללא כל רישום. התקשיתי לישוב את יחסי האמון בין השניים עם העובדה שהנאשם לא ידע לגבי חוסן כל פרט מלבד שמו וישוב מגוריו, וכבר נכווה ממנו זמן קצר קודם לכן.

הנאשם טען כי בתחילה קנה מכונית מסוג מזדה 3, בעבור 48,000 ש"ח. בגלל שהמכונית התגלתה כפגומה, החליט לקנות מאותו אדם מכונית אחרת, שונה לחלוטין (המכונית הראשונה היא מכונית משפחתית, המכונית השניה היא מיניוואן של שבעה מקומות), בסכום כפול. התקשיתי לראות ההגיון שבהתנהלות זו של הנאשם.

החוזה אותו הציג הנאשם ביחס לעסקת קנית המזדה מעלה תמיהות וקשיים רבים: שמו של הנאשם כלל לא צוין בו. נכתב בו כי נערך בחיפה, למרות שהנאשם טען שקנה את המכונית בפתח תקווה או כפר סבא. נכתב בו כי המכונית נמכרה בעבור 46,000 ש"ח, למרות שהנאשם טען ששילם 48,000 ש"ח. נכתב בו שהנאשם בדק את המכונית במכון רישוי, למרות שהנאשם טען שלא עשה כן. הנאשם והמוכר שניהם ערבים, אך החוזה כתוב בעברית. הנאשם טען שמדובר במגרש מכוניות מסודר, אך החוזה הוא נוסח סטנדרטי, אשר ממלאים בו ביד את פרטי שני הצדדים.

לא הצלחתי להבין מעדות הנאשם כמה כסף שילם לחוסן בעבור המכונית וכמה נותר חייב לו, שכן הנאשם נקב בסכומים שונים אשר אינם מביאים לתוצאה ברורה. אוסיף, כי יש סתירות לענין זה בין עדות הנאשם לפני ובין דבריו בהודעתו ת/7.

אציין, לענין חוסר ההגיון הכללי האופף את הסברי הנאשם וגרסתו, כי מדובר באדם שלדבריו הוא איש עסקים, אשר

בבעלותו מאפיה, חניון ומספר מבנים וכן עוסק בתחום היהלומים. כאשר העיד לפני התרשמתי כי מדובר באדם נבון בעל הבנה בדרכי העולם. קשה להלום התנהלות כה תמימה, שלא לומר נואלת, עם הנאשם, כפי שהתרשמתי ממנו.

בהודעתו במשטרה ת/7 שמר הנאשם על זכות השתיקה וסרב להשיב לשאלות רבות של החוקר, אשר היה בהן לשפוף אור על התנהלותו. אמנם לאחר קבלת יעוץ מעו"ד הנאשם השיב על שאלות החוקרים, וגרסתו לא נכבשה עד למועד עדותו, אך עדיין יש בשתיקה הראשונית כדי ללמד כי הנאשם חש שיש לו מה להסתיר.

חרף העובדה שהנאשם הפסיד סכום כסף משמעותי, לא עלה מדבריו כי עשה נסיון כלשהו לאחר מעצרו לאתר את חוסן ולהפרע ממנו על נזקיו. המעט שניתן לצפות לו במקרה כזה, הוא כי הנאשם ידרוש ממוכר המכונית את החזר הכסף. מעדות הנאשם עלה, כי רק בסמוך לעדותו ניסה לאתר את חוסן וגילה כי הוא מרצה מאסר - וגם אז לא ידע להוסיף לגביו פרטים מזהים שיש בהם ממש.

נתתי דעתי לטענת ב"כ הנאשם, כי אין זה הגיוני שהנאשם ישלם סכום נכבד, כ 90,000 ש"ח, לו היה יודע שהמכונית גנובה - אכן הטענה שובת לב, אך אינה מבוססת עובדתית, שכן מלבד דברי הנאשם אין כל ראיה איזה סכום שילם הנאשם בעבור המכונית, אם בכלל. לפיכך לא מצאתי ממש בטענה.

לאור כל אלה, לא ראיתי לתת כל משקל לעדות הנאשם. מכאן עולה כי לא נוצר ספק בחזקה העובדתית, כי הנאשם קיבל המכונית בידעו כי היא גנובה.

מחדלי חקירה

ב"כ הנאשם טען למחדלי חקירה שונים, אשר התמקדו בכך שהמשטרה לא עשתה מאמץ ממשי להגיע אל חוסן, למרות שהנאשם סיפק לחוקרים שני קצוות חוט להגיע אליו, מספר הטלפון שלו ומס' הרשיון של המזדה אותה לפי הטענה מכר לנאשם.

אכן, לא הוצגו לפני ראיות כי המשטרה השקיעה מאמץ ממשי באפיק זה ויש ממש בטרונות ב"כ הנאשם. עם זאת, ב"כ הנאשם ביקש צווים לקבל נתונים אודות בעליו של מנוי הטלפון ובעליה של מכונית המזדה, ואף הוא לא הציג לבית המשפט כל ראיה בעקבות קבלת הצווים. ההנחה העולה היא, כי קצות החוט לא הובילו אותו לשום מקום, או לכל הפחות לא היה בהם לסייע בהגנתו. ענין זה מקהה את עקצם של מחדלי החקירה.

אוסף עוד, כי הנאשם טען בעדותו לפני כי הוא מכיר את אותו חוסן שנים הרבה ויש לו מערכת יחסים עסקית ארוכה עמו. חרף זאת לא מסר לגביו פרטים מזהים שיש בהם לאתרו ולא עשה מאמץ על מנת להעידו להגנתו, מחדל דומה רובץ גם לפתחו (גם אם בעצמה מוחלשת ביחס למאשימה).

מכל מקום, גם לו היה אותו חוסן מאותר, ספק גדול אם היה בכך לסייע להגנת הנאשם. ההנחה, כי חוסן היה מעיד שאכן רימה את הנאשם ומכר לו מכונית גנובה בטענה שהיא כשרה, נראית לי רחוקה מההגיון. יתרה מכך, גם לו היה חוסן מעיד כי טען בפני הנאשם שהמכונית בידו כדון, ועדותו היתה בעלת משקל, עדיין עולה מהראיות כי הנאשם חשד בכשרות העסקה אך נמנע מלהסיר החשד.

דברים דומים אמורים ביחס לטענה ביחס להמנעות בדיקת מעתקי טביעות האצבע. מעדותו של החוקר אלכסנדר רומנוב עלה, כי המעתקים נשלחו להשוואה ולא נמצאה התאמה לאחרים, מלבד הנאשם.

משכך, גם לפי התרחיש הנוח ביותר לנאשם, מחדלי החקירה לא פגעו בהגנתו ואין בהם לשחוק המסקנה כי הנאשם ידע כי המכונית גנובה, או לכל הפחות עצם עיניו ביחס לאפשרות זו.

סיכום

מהאמור למעלה עולה, כי הנאשם קיבל ביודעין רכב גנוב ועל כן מרשיעו בעבירה זו.

לא היתה מחלוקת כי הנאשם נהג ללא ביטוח וללא רשיון רכב, ועל כן מרשיעו גם בעבירות אלו.

לאור המנעות המאשימה מלהביא ראיות ביחס לעבירות זיוף סימני זיהוי של רכב ושינוי זהות של רכב, מזכה הנאשם מעבירות אלו.

ניתנה היום, כ"א אדר ב תשע"ד, 23 מרץ 2014, במעמד הצדדים.

[1] במקור יוחסו לנאשם גם עבירות נוספות, של זיוף סימני זהוי של רכב, שינוי זהות של רכב, אך ביום 12.7.12 וביום 21.4.13, עלה כי המאשימה אינה עומדת על הוראות חיקוק אלו ועל כן לא אדון בהן.